

Remember Me - Tehillim-Psalms for the Ages - Chapter 57

Rabbi Shmuel Silber

Dedicated as a z'chus for a refuah shelaimah for Chaim Shlomo ben Malka

1. תהלים פרק נז

א לְמַנְצֵחַ אֶל־תְּשַׁחַת לְדוֹד מִכְתָּם בְּבָרְחוֹ מִפְּנֵי־שָׂאוּל בְּמַעְרָה: ב חָנְנִי אֱלֹהִים | חָנְנִי כִי בָךְ חִסִּיָּה נִפְשִׁי וּבְצֵל־כַּנְפֵיךָ אֶחְסֶה עַד יַעֲבֹר הַיּוֹת: ג אֶקְרָא לְאֱלֹהִים עֲלִיּוֹן לֵאלֹהֵי גִמְרָה עָלַי: ד יִשְׁלַח מַשְׁמַיִם | וְיוֹשִׁיעֵנִי חַרְף שְׂאֵפֵי סֶלָה יִשְׁלַח אֱלֹהִים חֲסִדּוֹ וְאֲמַתּוֹ: ה נִפְשִׁי | בְּתוֹךְ לְבָאֵם אֲשַׁכְּבָה לְהַטִּים בְּנֵי־אָדָם שְׂנִיָּהֶם חֲנִית וְחַצְצִים וְלִשׁוֹנָם חֶרֶב חֲדָה: ו רוּמָה עַל־הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים עַל כָּל־הָאָרֶץ כְּבוֹדְךָ: ז רָשָׁת | הִכִּינוּ לִפְעָמַי כַּפְף נִפְשִׁי כָרוּ לִפְנֵי שִׂיחָה נִפְלוּ בְּתוֹכָה סֶלָה: ח נִכּוֹן לִפְנֵי אֱלֹהִים נִכּוֹן לִפְנֵי אֲשִׁירָה וְאֲזַמְרָה: ט עוֹרָה כְּבוֹדִי עוֹרָה הַנִּגְבַּל וְכִנּוֹר אֲעִירָה שָׁחַר: י אוֹדְךָ בְּעַמִּים | אֲדַנִּי אֲזַמְרֶךָ בְּלֹא־אֲמִים: יא כִּי־גָדַל עַד־שָׁמַיִם חֲסִדְךָ וְעַד־שְׁחָקִים אֲמַתְךָ: יב רוּמָה עַל־שָׁמַיִם אֱלֹהִים עַל כָּל־הָאָרֶץ כְּבוֹדְךָ:

1. For the conductor, al tashcheth, of David a michtam, when he fled from before Saul in the cave. 2. Be gracious to me, O God, be gracious to me, because my soul took refuge in You, and in the shadow of Your wings I will take refuge until the destruction passes. 3. I will call upon the Most High God, upon the God Who completes [what He promised] for me. 4. He will send from Heaven and save me from the disgrace of him who yearns to swallow me up forever; God will send His kindness and His truth. 5. My soul is among lions; I lie among men who are aflame; their teeth are [like] spears and arrows, and their tongue is [like] a sharp sword. 6. Be exalted above the heavens, O God; over all the earth be Your glory. 7. They prepared a net for my steps, he bent down my soul; they dug a pit before me, they will fall into it forever. 8. My heart is steadfast with God, my heart is steadfast; I will sing, yea, I will sing praises. 9. Awaken, my honor; awaken [me], lyre and harp; I will awaken the dawn. 10. I will thank You among the peoples, O Lord; I will sing Your praises among the kingdoms. 11. For Your kindness is great up to the heavens, and Your truth is up to the skies. 12. Be exalted above the heavens, O God, over all the earth be Your glory.

2. שמואל א פרק כד

(א) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁב שָׂאוּל מֵאַחֲרֵי פְּלִשְׁתִּים וַיִּגְדּוּ לוֹ לֵאמֹר הִנֵּה דָוִד בְּמַדְבַּר עֵין גִּדִי: (ב) וַיִּקַּח שָׂאוּל שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ בַּחֹר מִכָּל־יִשְׂרָאֵל וַיִּלְךְ לְבַקֵּשׁ אֶת־דָּוִד וְאֶנְשָׁיו עַל־פְּנֵי צוּרֵי הַיַּעֲלִים: (ג) וַיָּבֹא אֶל־גְּדֹרוֹת הַצֹּאן עַל־הַדְּרֹךְ וְשֵׁם מַעְרָה וַיָּבֹא שָׂאוּל לְהִסְדֹּךְ אֶת־רַגְלָיו וְדוֹד וְאֶנְשָׁיו בִּירְכַתִּי הַמַּעְרָה יֹשְׁבִים: (ד) וַיֹּאמְרוּ אֲנָשֵׁי דָוִד אֵלָיו הִנֵּה הַיּוֹם אֲשֶׁר־אָמַר יְקִיָּק אֵלֶיךָ הִנֵּה אֲנִכִּי נִתַּן אֶת־אֵיבֶיךָ אֵיבֶיךָ בְּיָדְךָ וְעָשִׂיתָ לּוֹ כַּאֲשֶׁר יִטֵּב בְּעֵינֶיךָ וַיִּקָּם דָּוִד וַיִּכְרַת אֶת־כַּנְף־הַמַּעֲעִיל אֲשֶׁר־לְשָׂאוּל בְּלֵט: (ה) וַיְהִי אַחֲרָיו כֵּן וַיִּקַּד לְבִי־דָוִד אֲתוֹ עַל אֲשֶׁר כָּרַת אֶת־כַּנְף אֲשֶׁר לְשָׂאוּל: (ו) וַיֹּאמֶר לְאֶנְשָׁיו חֲלִילָה לִי מִיְקִיָּק אִם־אֶעֱשֶׂה אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה לְאֲדֹנָי לְמַשִּׁיחַ יְקִיָּק לְשַׁלַּח יָדַי בּוֹ כִּי־מָשִׁיחַ יְקִיָּק הוּא: (ז) וַיִּשְׁפֹּעַ דָּוִד אֶת־אֲנָשָׁיו בְּדַבְרֵים וְלֹא נִתְּנָם לְקוֹם אֶל־שָׂאוּל וְשָׂאוּל קָם מִהַמַּעְרָה וַיִּלְךְ בְּדָרֶךְ: (ח) וַיִּקָּם דָּוִד אַחֲרָיו כֵּן וַיִּצָּא מִן־הַמַּעְרָה וַיִּקְרָא אַחֲרֵי־שָׂאוּל לְאֹמֶר אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ וַיִּבֹט שָׂאוּל אַחֲרָיו וַיִּקַּד דָּוִד אֶפְסִים אַרְצָה וַיִּשְׁתַּחוּ: (ט) וַיֹּאמֶר דָּוִד לְשָׂאוּל לְמָה תִּשְׁמַע אֶת־דְּבָרֵי אָדָם לְאֹמֶר הִנֵּה דָוִד מְבַקֵּשׁ רַעְתְּךָ: (י) הִנֵּה הַיּוֹם הַזֶּה רָאוּ עֵינֶיךָ אֶת אֲשֶׁר־נִתְּנָךְ יְקִיָּק| הַיּוֹם בְּיָדִי בְּמַעְרָה וְאֹמֶר לְהַרְגֶנּוּ וַתַּחַס עֲלֶיךָ וְאֹמֶר לֹא־אֶשְׁלַח יָדִי בְּאֲדֹנָי כִּי־מָשִׁיחַ יְקִיָּק הוּא: (יא) וְאָבִי רָאָה גַם רָאָה אֶת־כַּנְף מַעֲעִילְךָ בְּיָדִי כִּי בְּכַרְתִּי אֶת־כַּנְף מַעֲעִילְךָ וְלֹא הִרְגַתִּיךָ דַּע וְרָאָה כִּי אֵין בְּיָדִי רַעַה וּפְשַׁע וְלֹא־חֲטָאתִי לָךְ וְאַתָּה צִדְדָה אֶת־נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ: (יב) וַיִּשְׁפֹּט יְקִיָּק בֵּינִי וּבֵינֶיךָ וַנִּקְמֵנִי יְקִיָּק מִמֶּךָ וַיָּדִי לֹא תִהְיֶה־כָּךְ: (יג) כַּאֲשֶׁר יֹאמֶר מִשְׁלֵחַ הַקְּדָמָנִי מִרְשָׁעִים יִצָּא רָשָׁע וַיָּדִי לֹא תִהְיֶה־כָּךְ: (יד) אַחֲרָי מִי יִצָּא מִלֶּךְ יִשְׂרָאֵל אַחֲרָי מִי אַתָּה רִדְף אַחֲרָי כָּל־בַּת אַחֲרָי פָּרַעַשׁ אַחֲדָה: (טו) וְהִיָּה יְקִיָּק לְדֹלֵךְ וְשִׁפְט בֵּינִי וּבֵינֶיךָ וְיִרָא וַיִּרְב אֶת־רִבִּי וַיִּשְׁפָּטֵנִי מִיָּדְךָ:

1. And David went up from there, and he stayed in the strongholds of En-gedi. 2. And it was, when Saul had returned from following the Philistines, that they told him, saying, "David is in the Desert of En-gedi." 3. And Saul took three thousand picked men from all Israel, and went to seek David and his men on the Rocks of the

Wild Goats. 4. And he came to the sheepcotes on the way, and there was a cave, and Saul went in to cover his feet, while David and his men were staying at the end of the cave. 5. And David's men said to him, "Behold the day concerning which the Lord said to you, 'Behold, I shall deliver your enemy into your hand; and you shall do to him as it will seem good in your eyes.'" And David arose, and secretly severed the skirt of Saul's coat. 6. And it was afterwards, that David's heart smote him, for he had severed Saul's skirt. 7. And he said to his men, "The Lord forbid it for me, that I should do this thing to my lord, to the Lord's anointed, to stretch forth my hand upon him, for he is the Lord's anointed." 8. And David stayed his men with these words, and did not allow them to rise up against Saul, and Saul arose from the cave and went on the way. 9. And David arose afterwards and emerged from the cave after Saul, saying, "My lord the King!" And Saul looked behind him, and David bowed with his face to the ground, and prostrated himself. 10. And David said to Saul, "Why should you listen to the words of a man, saying, 'Behold, David seeks your harm'?" 11. Behold, this day your eyes have seen how the Lord delivered you today into my hand in the cave, and (one) said to kill you, but (my soul) had pity on you, and I said, 'I shall not stretch forth my hand against my lord, for he is the Lord's anointed.' 12. And Father, see! Also, see the skirt of your coat in my hand, for in that I severed the skirt of your coat and I did not kill you, know and see that there is neither evil nor transgression in my hand, and I have not sinned against you, but you are stalking my soul to take it. 13. May the Lord judge between me and you, and may the Lord avenge me of you, but my hand shall not be upon you. 14. As says the proverb of the ancient one; 'From the wicked comes forth wickedness,' and my hand shall not be upon you. 15. After whom has the king of Israel come forth? Whom are you pursuing? A dead dog? A single flea?

3. מדרש תהלים (בובר) מזמור נז ד"ה [א] [נז, א]

[א] [נז, א] למנצח אל תשחת לדוד מכתם בברחו מפני שאול במערה חנני (ה') [אלהים] חנני כי כך חסיה נפשי. למה שתי פעמים חנני, חנני שלא אפול ביד שאול, שאם אפול בידו אינו חס עלי, חנני שלא יפול שאול בידי, שלא יפתה אותי יצר הרע ואהרגהו, הוי חנני (ה') [אלהים] חנני. ובצל כנפיך אחסה עד יעבור הוות. הוותו של שאול. דבר אחר חנני. שלא אכשל בדבר עבירה. [חנני שאם חס ושלום אחטא, כך חסיה נפשי, שאחזור בתשובה]. עד יעבור הוות. שאתה מכפר על עונותי ...

4. מדרש תהלים (בובר) מזמור נט ד"ה [ד] [נז, א]

בברחו מפני שאול במערה – והיאך ברח דוד, ר' אייבו ורבנן, ר' אייבו אמר שני שערים היו לו לדוד בביתו, והאחד היה נעול, ומשמרין אותו מן השער הזה, ויצא בשער אחר וברח, ורבנן אמרו שער אחד היה לו, והיו עומדין על השער והיו משמרין שלא יברח, מה עשתה מיכל, שילשלה אותו בעד החלון וברח, כיון שעלו שלוחים של שאול לבית, מה עשתה נטלה התרפים ונתנם על המטה, ונתנה כביר העזים מראשותיו, שנאמר ומיכל בת שאול לקחה את התרפים (ש"א יט יג), כיון שנכנסו ובקשו את דוד, אמרה להם מיכל חולה הוא ומוטל על המטה, הלכו ואמרו לשאול, אמר להם הביאוהו במטה לכאן, הלכו והביאו את המטה אצלו והוא מצא את התרפים במטה, והתחיל כועס על מיכל בתו, אמר לה למה רמיתני והברחת את שונאי, אמרה לו אתה השיאתני ללסטים שלך, ועמד עלי עם החרב להרגני, ואמר לי אם אין את מברחת אותי אני אהרוג אותך, מיד נתפחדתי ויראתי ממנו, והברחתיו ... ולכך נקרא שמה עגלה, הדא הוא דכתיב והששי יתרעם לעגלה אשת דוד (ש"ב ג:ה), זו מיכל ולמה נקרא שמה עגלה, מה העגלה הזאת אינה מקבלת עול על צוארה, כך מיכל לא קיבלה עול מאביה, אלא קינטרה אותו.

5. רד"ק תהלים פרק נז פסוק א

אל תשחת, כלומר, תפלה לאל שלא ישחיתהו ביד שאול. ומצאנו הלשון הזאת בענין מיתה, שאמר דוד אל אבישי כשרצה להמית את שאול (ש"א כו, ט): אל תשחיתהו. וזה המזמור אמרו דוד בעוד שהיה הוא ואנשיו בירכתי המערה ובא שאול להסך את רגליו שם:

6. שמואל א פרק כד

(טז) וַיְהִי כְּכַלּוֹת דָּוִד לְדַבֵּר אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל־שָׁאוּל וַיֹּאמֶר שָׁאוּל הַקִּלְקֵךְ זֶה בְּנֵי דָוִד וַיִּשָּׂא שָׁאוּל קֶלֶו וַיִּבְכֶּה: (יז) וַיֹּאמֶר אֶל־דָּוִד צְדִיק אַתָּה מִמֶּנִּי כִּי אַתָּה גִמְלַתְנִי הַטּוֹבָה וְאֲנִי גִמְלַתִּיךָ הָרָעָה: (יח) וְאֵת וְאֵתָה הִגַּדְתָּ הַיּוֹם אֵת אֲשֶׁר־עָשִׂיתָה אֵתִי טוֹבָה אֲתָּה אֲשֶׁר סָגַרְנִי יִקְוֶה בְּיָדְךָ וְלֹא הִרְגַתְנִי: (יט) וְכִי־יִמְצָא אִישׁ אֶת־אֵיבּוֹ וְשָׁלְחוֹ בְּדֶרֶךְ טוֹבָה וַיִּקְוֶה יִשְׁלַמְךָ טוֹבָה תַּחַת הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר עָשִׂיתָה לִּי: (כ) וְעַתָּה הִנֵּה יָדַעְתִּי כִּי מָלַךְ תִּמְלֹךְ וְקָמָה בְּיָדְךָ מַמְלַכַת יִשְׂרָאֵל: (כא) וְעַתָּה הִשְׁבַּעָה לִּי בִּיקְוֶה אִם־תִּכְרִית אֶת־זְרַעִי אַחֲרָי וְאִם־תִּשְׁמִיד אֶת־שְׁמִי מִבֵּית אָבִי: (כב) וַיִּשְׁבַּע דָּוִד לְשָׁאוּל וַיִּלְךָ שָׁאוּל אֶל־בֵּיתוֹ וְדָוִד וְאֲנָשָׁיו עָלוּ עַל־הַמְּצוּדָה: פ

16. And the Lord shall become a judge, and He shall judge between me and you, and He shall see and plead my cause, and exact justice for me from your hand." 17. And it was, when David finished speaking these words, that Saul said, "Is this your voice, my son David?" And Saul raised his voice and wept. 18. And he said to David, "You are more righteous than I, for you have repaid me with goodness, while I have repaid you with evil. 19. And you have shown today how you have dealt well with me, how the Lord delivered me into your hand, and you did not kill me. 20. For when a man finds his enemy, does he send him away safely? And may the Lord repay you with goodness for what you have done to me on this day. 21. And now, behold, I know that you will reign, and the kingdom of Israel will be established in your hand. 22. And now, swear to me by the Lord, that you will not cut off my seed, and you will not destroy my name from my father's house." 23. And David swore to Saul; and Saul went to his home, and David and his men went up to the stronghold

7. שמות פרק כב

(ל) וְאֲנָשֵׁי־קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִּי וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה לֹא תֹאכְלוּ לְפֶלֶא תִשְׁלַכּוּן אֹתוֹ: And you shall be holy people to Me, and flesh torn in the field you shall not eat; you shall throw it to the dog[s]

8. רמב"ן שמות פרשת משפטים פרק כב פסוק ל

(ל) ואנשי קדש תהיון לי – טעם הכתוב הזה, כי עד הנה הזכיר המשפטים והזהיר בדברים המכוערים. ועתה כשבא להתחיל באיסור המאכל פתח ואמר ואנשי קדש תהיון לי, שראוי הוא שיאכל האדם כל מה שיחיה בו, ואין האסורין במאכלים רק טהרה בנפש, שתאכל דברים נקיים שלא יולידו עובי וגסות בנפש, על כן אמר ואנשי קודש תהיון לי, כלומר אני חפץ שתהיו אנשי קדש בעבור שתהיו ראויים לי לדבקה בי שאני קדוש, לפיכך לא תגאלו נפשותיכם באכילת הדברים המתועבים, וכך אמר (ויקרא יא מג – מד) אל תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ השורץ ולא תטמאו בהם ונטמתם בם, כי אני ה' אלהיכם והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני. והנה השרצים משקצין הנפש, והטרפה אין בה שקוץ, אבל יש בשמירה ממנה קדושה:

9. דעת זקנים מבעלי התוספות שמות פרשת משפטים פרק כב פסוק ל

(ל) ובשר בשדה טרפה וגו'. מאחר שהכלב מסר נפשו על הטרפה כשבא הזאב לטרפה לא תהיה כפוי טובה כנגדו שכשיהיה לך טרפה שתשליכהו אליו בשכר ששמרה עד עתה שלא נטרפה וגם שומר עוד האחרות כי כן דרך העולם להעמיד כלבים לשמור הצאן מן הזאבים: